

1990–2020 30 let komunitních služeb v oblasti péče o duševní zdraví

Zelená stuha pro duševní zdraví: Česko si druhý zářijový týden připomene 30 let od založení prvních komunitních služeb

V pondělí 14. září Česká republika zezelená. Zelená stuha jako symbol otevřenosti, povědomí a destigmatizace (odstraňování tabu) v oblasti duševního zdraví bude provázet sérii happeningů, k níž se připojí neziskové organizace poskytující lidem s duševním onemocněním komunitní služby. Ty se začaly rozvíjet jako protipól k odosobněným psychiatrickým léčebnám a ústavům již v roce 1990. Jejich průkopníkem se stal pražský Fokus, na který navázaly další organizace po celé ČR. Dnes jich celorepublikově působí kolem čtyřiceti, což v praxi znamená téměř sto padesát zaregistrovaných služeb pro více než dvanáct tisíc klientů.

„Komunitní služby jsou dnes již nedílnou součástí reformy psychiatrické péče a právě vznikajících center duševního zdraví. Z původně přehlížené alternativy se postupně stalo klíčové východisko pro podporu lidí se zkušeností s duševním onemocněním. Psychickou nevyrovnanost totiž nelze řešit represí a izolací, ale individuální podporou v přirozeném prostředí tam, kde člověk žije, tedy v komunitě,“ připomíná Jan Mácha, ředitel FOKUS Tábor a zároveň předseda spolku FOKUS ČR, platformy, která sdružuje deset samostatných Fokusů, neziskových organizací působících v sedmi krajích po celé ČR.

„Díky organizacím, jako je Fokus, je možné se po zkušenosti s hospitalizací v psychiatrické nemocnici znovu zorientovat ve společnosti. Komunitní služby tvoří nejen jakési přemostění mezi tzv. léčebnami (ústavy) a opravdovým domovem, ale v hlubším smyslu vedou člověka k uvědomění si nových a důstojnějších rolí, které může zastávat. Vytrhávají ho z čistě patientských kontextů, do nichž byl často proti své vůli uvržen. Sám jsem v těchto organizacích využíval především nabídku psychoterapie, práce a také prostor k prezentování svých uměleckých aktivit. V mém životě tak sehrály velmi důležitou roli,“ doplňuje Tomáš Vaněk ze skupiny kreativních lidí s vlastní zkušeností s duševním onemocněním – Studio 27 „zaostřeno na duši“.

„Ještě před vypuknutím koronavirové krize schválila vláda ČR Národní akční plán pro duševní zdraví 2020–2030. Ten i v reakci na priority zdravotně-sociální politiky EU předpokládá přesun dlouhodobě hospitalizovaných osob v psychiatrických zařízeních do komunitního prostředí. Je tedy zřejmé, že význam komunitních služeb v nejbližších letech ještě poroste. Zároveň se postupně dostává do širšího povědomí i samotná problematika duševního zdraví, k čemuž slouží i nejrůznější destigmatizační a osvětové akce, jako je právě nadcházející celorepublikový happening,“ říká Blanka Veškrnová,

1990–2020

30 let komunitních služeb v oblasti péče o duševní zdraví

ředitelka neziskové organizace Práh jižní Morava a zároveň předsedkyně správní rady Asociace komunitních služeb v oblasti péče o duševní zdraví (AKS).

Šlape nám to 30 let

Regionální Fokusy a další členové AKS společně oslaví 30 let komunitních služeb prostřednictvím vlastního happeningu s mottem „šlape nám to 30 let“. Pražský happening se uskuteční v pondělí 14. září na Střeleckém ostrově. O odpolední program se postarají sami lidé se zkušeností s duševním onemocněním. Nebude chybět hudba, odborná debata i vyhlášení ocenění Psych'o'scar udíleného za pozoruhodné inovativní počiny v oblasti duševního zdraví u nás i v zahraničí.

Symbolika zelené stuhy

Oslavou 30 let komunitních služeb provází zelená stuha, která je mezinárodním symbolem pro povědomí o duševním zdraví. *„Kdo přijde na náš happening nebo bude chtít dát kdekoliv jinde veřejně najevo, že je téma duševního zdraví důležité a mělo by se o něm ve společnosti mluvit, může si připnout zelenou stuhu, kterou budeme na všech akcích rozdávat zdarma,“* dodává Blanka Veškrnová.

Nový web komunitne30let.cz

V souvislosti s výročím 30 let komunitních služeb v oblasti péče o lidi se zkušeností s duševním onemocněním vznikly i speciální webové stránky komunitne30let.cz, kde budou pro zájemce připraveny avíza a reporty z akcí konaných do konce roku 2020. V Praze například již druhý den po happeningu (15. září) proběhne pod záštitou hlavního města Prahy odborná konference o pražských komunitních službách, na kterou se lze přihlásit [zde](#).